

Věc C-83/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

8. února 2022

Předkládající soud:

Juzgado de Primera Instancia n.º 5 de Cartagena (Španělsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

11. ledna 2022

Žalobce:

GTR

Žalovaná:

Tuk Tuk Travel, S. L.

Předmět původního řízení

Souborné cestovní služby — Rozhodnutí cestujícího zrušit cestu z obavy před šířením covidu-19 v Asii. — Nevyhnutelné a mimořádné okolnosti — Úplné vrácení všech plateb za cestu

Předmět a právní základ předběžné otázky

Článek 267 SFEU — Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za účelem rozhodnutí o platnosti a výkladu — Článek 5 směrnice (EU) 2015/2302 — Minimální informace, které mají být cestujícímu poskytnuty — Platnost s ohledem na čl. 114 odst. 3 SFEU a čl. 169 odst. 1 a odst. 2 písm. a) SFEU. — Vnitrostátní zásady vzájemného uznávání a shody — Slučitelnost s unijním právem

Předběžné otázky

1. Mají být čl. 169 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a čl. 114 odst. 3 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání článku 5 směrnice 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, neboť uvedený článek nezahrnuje mezi informace povinně sdělené cestujícím před uzavřením smlouvy právo uznané článkem 12 uvedené směrnice ukončit smlouvu před zahájením poskytování služeb a získat plnou náhradu zaplacené částky, pokud nastanou nevyhnutelné a mimořádné okolnosti, které mají významný vliv na uskutečnění cesty?

2. Brání články 114 a 169 SFEU, jakož i článek 15 směrnice 2015/2302, uplatnění zásady projednací a zásady shody, které zakotvují články 216 a 218.1 LEC, pokud tyto procesní zásady mohou bránit úplné ochraně spotřebitele-žalobce?

Dovolávaná ustanovení unijního práva

- Článek 114 odst. 1, 3 a 4 SFEU a čl. 169 odst. 1 a 2 SFEU.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS; bod 31 odůvodnění a čl. 3 bod 12 a články 5, 6, 8 a 12.
- Doporučení Komise (EU) 2020/648 ze dne 13. května 2020 o poukazech nabízených cestujícím jako alternativa k vrácení peněz za zrušené souborné cestovní a přepravní služby a v souvislosti s pandemií COVID-19.

Dovolávaná ustanovení vnitrostátního práva

- Texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (konsolidované znění obecného zákona o ochraně spotřebitelů); články 153, 156 a 160.

Tyto články téměř doslovně provádějí do španělského práva ustanovení článků 5, 6, 8 a 12 směrnice (EU) 2015/2302.

- Ley de Enjuiciamiento Civil (Občanský soudní řád; dále jen „LEC“)

Článek 216: „Občanskoprávní soudy rozhodují ve věcech, které jim byly předloženy, na základě skutkového stavu, důkazů a návrhových žádání účastníků řízení, pokud zákon ve zvláštních případech nestanoví jinak.“

Článek 218: „1. Soudní rozhodnutí musí být jasná a přesná a musí odpovídat návrhovému žádáním a jiným tvrzením účastníků řízení, které byly v průběhu řízení včas uplatněny. Obsahují navrhovaná určení a rozhodují k tíži nebo ve prospěch žalovaného o všech sporných bodech, které byly projednávány.

Soud, ač se neodchýlí od předmětu sporu, uzná i jiné skutkové a právní okolnosti, než které chtěli uplatnit účastníci řízení, rozhodne podle právních norem použitelných na danou věc, i když je účastníci sporu nesprávně citovali nebo se na ně nesprávně odvolávají.“

Článek 412: „1. Předmět řízení, který byl vymezen v žalobě, žalobní odpovědi a případně ve vzájemné žalobě, nemohou účastníci řízení následně měnit.“

Stručné shrnutí skutkového stavu a původního řízení

- 1 Dne 10. října 2019 uzavřel žalobce se žalovanou, společností Tuk Tuk Travel, S. L., smlouvu o souborných cestovních službách pro dvě osoby v rámci zájezdu do Vietnamu a Kambodži s odletem z Madridu dne 8. března 2020 a návratem dne 24. března 2020.
- 2 Při podpisu smlouvy zaplatil žalobce 2 402 EUR, přičemž celková cena zájezdu činila 5 208 EUR. Ve všeobecných smluvních podmínkách byla uvedena informace o možnosti „zrušit cestu před zahájením cesty se sankcí“. Ve smlouvě ani v předmluvních ujednáních nebyla uvedena žádná informace o možnosti zrušení zájezdu v případě nevyhnutelných a mimořádných okolností v místě určení nebo v jeho bezprostřední blízkosti, které by významně ovlivnily realizaci zájezdu.
- 3 Dne 12. února 2020 žalobce informoval žalovanou o svém rozhodnutí cestu nepodniknout vzhledem k obavám z šíření koronaviru v Asii a požádal o vrácení částek, které mu náleží za neuskutečňenou cestu.
- 4 Žalovaná mu odpověděla dne 14. února 2020 a informovala ho o nákladech na zrušení smlouvy s tím, že mu vrátí částku 81 EUR. Po výměně názorů mezi žalobcem a žalovanou sdělila žalovaná žalobci, že mu nakonec vrátí částku 302 EUR.
- 5 Žalobce se rozhodl podat žalobu k vnitrostátnímu soudu. Žádá vrácení částky 1 500 EUR, přičemž si agentura měla ponechat 600 EUR jako manipulační poplatek.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Žalobce tvrdí, že ke zrušení došlo téměř měsíc před zahájením cesty a že jeho rozhodnutí bylo způsobeno vyšší mocí: znepokojivou zdravotní situací v oblasti cesty z důvodu nemoci covid-19.
- 7 Žalovaná tvrdí, že ke dni ukončení smlouvy nebylo rozhodnutí žalobce odůvodněné. V únoru 2020 se do těchto zemí běžně cestovalo. V místě určení neexistovaly v den zrušení cesty žádné nevyhnutelné nebo mimořádné okolnosti, neboť nebylo zjištěno, že by orgány země původu nebo země určení přijaly nějaká zvláštní opatření, která by cestu znemožnila. Je třeba vzít v úvahu informace, které existovaly v okamžiku, kdy se žadatel rozhodl zrušit svou cestu. Žalobce přijal všeobecné smluvní podmínky týkající se manipulačního poplatku (15 % z celkové částky zájezdu) a stornopoplatků, které uplatňuje každý z jeho dodavatelů. Kromě toho si žalobce nesjednal pojištění a převzal tedy riziko možného zrušení cesty.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Podle bodu 31 odůvodnění směrnice (EU) 2015/2302 „[c]estující [...] [m]ěli [...] mít rovněž právo na ukončení smlouvy o souborných službách pro cesty bez zaplacení jakéhokoli storno poplatku, nastanou-li nevyhnutelné a mimořádné okolnosti mající zásadní vliv na poskytování souborných služeb. Může sem patřit například válečný konflikt, jiné závažné bezpečnostní problémy jako terorismus, významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci, nebo přírodní katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o souborných službách pro cesty.“
- 9 Článek 12 odst. 2 směrnice 2015/2302 stanoví, že „[b]ez ohledu na odstavec 1 má cestující právo ukončit smlouvu o souborných službách pro cesty před zahájením poskytování souborných služeb bez zaplacení storno poplatku, jestliže v destinaci nebo jejím bezprostředním okolí nastaly nevyhnutelné a mimořádné okolnosti, které mají výrazný dopad na poskytování souborných služeb nebo na přepravu osob do destinace. V případě ukončení smlouvy o souborných službách pro cesty podle tohoto odstavce má cestující nárok na vrácení veškerých uskutečněných plateb ve prospěch souborných služeb, avšak nemá nárok na dodatečné odškodnění.“
- 10 Směrnice 2015/2302 ani španělské právní předpisy však nezahrnují mezi minimální obsah informací, které musí být cestujícímu poskytnuty, možnost ukončit smlouvu o souborných službách pro cesty v případě nevyhnutelných a mimořádných okolností s právem na vrácení celé zaplacené částky a bez sankcí. Žalobce tedy ani v době, kdy informoval žalovanou o svém rozhodnutí nevycestovat, ani v době, kdy podal žalobu k předkládajícímu soudu (u něhož vystupuje bez právního zástupce), nevěděl, že by mohl být oprávněn odstoupit od smlouvy a získat zpět všechny zaplacené peníze z důvodu mimořádných a

nevyhnutelných okolností v cílové destinaci, které mohly významně ovlivnit cestu.

- 11 Na jedné straně vyvstává otázka, zda jsou minimální informace poskytnuté žalobci podle směrnice 2015/2302 nedostačující s ohledem na článek 169 SFEU ve spojení s článkem 114 SFEU. Jinými slovy, zda informace, které měl cestující k dispozici a které jsou v souladu se směrnicí, mu ztěžují hájení jeho práv a právem uznaných zájmů jako cestujícího a mohly by být nedostačující k tomu, aby jako spotřebitel získal vysokou úroveň ochrany, zejména v případě, jako je tento, kdy žalobce nemá právního zástupce.
- 12 Na druhou stranu vyvstává otázka, zda je možné v souladu s právem EU v případě, že je vážná situace považována za uznanou v důsledku nevyhnutelných a mimořádných okolností, které významně ovlivňují vývoj cesty, přiznat v rozsudku vrácení celé zaplacené částky, nad rámec toho, co bylo požadováno v žalobě, což je v rozporu se základní zásadou španělského procesního práva, zásadou shody rozsudků (čl. 218 odst. 1 LEC). Uplatnění španělského procesního práva totiž brání tomu, aby bylo v rozsudku přiznáno více, než bylo požadováno v žalobě (což by v daném případě to vedlo k tomu, že by nebyla vrácena celá částka), což by mohlo zabránit vysoké úrovni ochrany spotřebitele, který by tak plně nepožíval vysoké úrovně ochrany, kterou spotřebitelům poskytuje SFEU.
- 13 V souvislosti s posledně uvedenou otázkou podal španělský Nejvyšší soud žádost o rozhodnutí o předběžné otázce (věc C-869/19) týkající se působnosti vnitrostátní procesní zásady projednací a zásady shody rozsudků. Dne 15. července 2021 generální advokát přednesl stanovisko v uvedené věci, podle kterého „článek 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládán ve světle zásady efektivity v tom smyslu, že brání uplatnění procesních zásad, a sice zásady projednací, zásady shody a zásady zákazu *reformatio in peius*, které vnitrostátnímu soudu, jenž rozhoduje o oprávném prostředku podaném bankou proti rozsudku, kterým bylo časově omezeno vrácení částek bezdůvodně uhrazených spotřebitelem v důsledku ujednání o minimálním úroku prohlášeného za neplatné, brání přiznat vrácení oněch bezdůvodně uhrazených částek v celém rozsahu.“